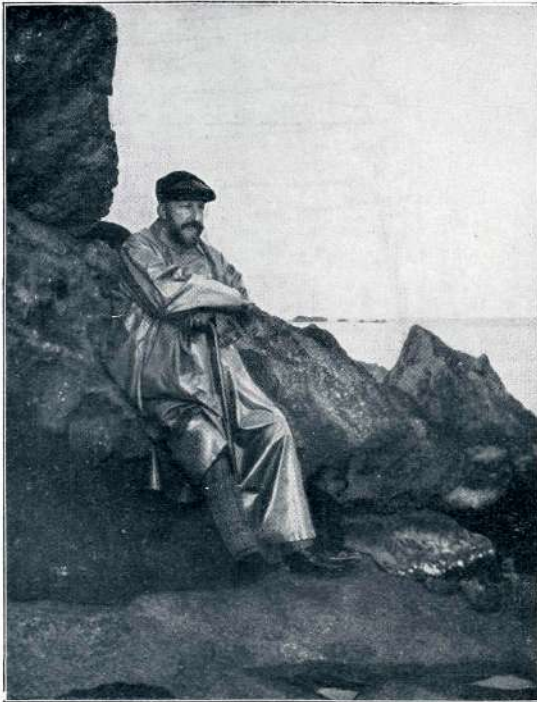

In nakrat: Bel papir — zlat rob — zlate črke. Kaj plešejo tako divje te črke? Kaj pravijo? Je to mogoče? „Staša — Staša — beri mi, kar stoji tu!...“

Prestrašen od sestrine blodosti je otrok nerodno bral... Nevenka se je prijela za glavo. Bile so one, ravno one besede: „Zlata Marušičeva — Milan Strgar — poročena. Koper—Trst.“

Koper—Trst! Zato ni šel po bogastvo na veliko morje; čakalo ga je doma — ona pa — ona je pričakala sramoto in prevaro.

„Kaj ti nisem pravila,“ je tarnala mati. „Bila bi me poslušala, pa bi sedela zdaj pri kruhu; a tako imam sramoto, zasmeh. Še na trg se ne upam. Str-

BOLGARSKI CAR FERDINAND OB ČRNEM MORJU

garica se baha in pravi: Tridesettisoč je priženil Milan. Trgovčeva hči je iz Kopra. Radi nje se ni podal naprej. Vse življenje bo kapitan malega parnika, ker hočeta oče in ona, da je doma. Oni Torini, sin uglednega Tržačana, je pomagal Milanu do mesta in neveste. Naš kapitan! To gre po trgu...“

Materinemu očitaniu in zasmehu je uhajala na Golavec; tam je blodila sama vse dni, vila roke, se borila z obupom, se prijemala za glavo. O čudno! To je ona in ista — njena glava! Čelo, za katerim vre zdaj tako, je poljuboval Milan — zdaj je zagnal sekiro vanje... In rana peče, peče... Čakaj me, je prosil, je pisal tolikokrat. Čakaj me! Kje?! Ob morju? Ob prepadu? ob reki?

Glej, glej, kako se blesti v solncu, se zvija, ovija Golavec... Ljubljana, ti temnozeleni... Toliko je globoka, da zagrne vse bolečine, tako je usmiljena, da se ohladi v njej pekoče oči... Voda je. Kakor vsaka, teče v morje. In ob morju hodi, po morju vozi mladi kapitan... Povedala bi reka morju, morje kapitanu o oni, ki čaka zavita v protje Gruberjevega kanala. — In šel bi, prišel bi mladi kapitan k njej, ki čaka, ki je čakala sedem let...

O, kaj šume jelše zasmehljivo vedno eno in isto pesem: Kapitan, kapitan! Ne veruj mornarju, dekle! — A čuj! Drugo pojo prešerni jeseni, prikimujejo jim gostolase jelše: Oranžin cvet je v laseh in dolga se vije bela vlečka po preprogi svetišča, in dragocena je svila in svetli so dragulji, ker je bogata nevesta kapitanova. Po zaklad je šel na otok... Vzemí k zakladu še bridke solze zapuščene, vzemi jih, nevesta mlada, naj ti bodo poročni dar od Nevenke...

Oranžin cvet je v laseh neveste. Sveče gore — mladi kapitan prisega... O stoj! Kaj nisi prisegal drugi?! Obstane ženin, se zamisli. Ali vroča je nevesta z južnega kraja, kakor plameni so njene oči. Zato gori in zablja kapitan ob njej... Ženin sta in nevesta — na veke združena, a ti — na veke ločena...

A ti, Nevenka — ti bodi nevesta samotnemu boru, ti, Nevenka, bodi tovarišica jelkam in smrekam... Ti se obesi, Nevenka, na zeleno drevo — naj ti bo poročni venec bodeča veja — šumno, glasno ti zapoje gozd poročno pesem. Huj, kako gre vrišč in smeh po lesu: — Nisi marala učitelja, čakala si kapitana — voziti si se hotela na ponosnem brodu, v časti in sreči. Zdaj pa sezi, Nevenka, po potni palici, romaj in trkaj na ljudska vrata, vprašuj, kje je prostora za zapuščeno nevesto, kje ji je pogrnjena miza, kje ji je pripravljen dom za njeno starost? Vprašaj, kam so se zatekla leta mladosti, vprašaj, kod se vrnejo — da pričneš novo življenje brez varljive nade, brez prostega srca.

Pod bori je drvela naprej in naprej... Stiskala si je z rokami senci, prosila Boga: Samo zblazneti me ne pusti, samo zblazneti ne!... Pošlji mi smrt, smrt!...

Tiste dni so se posrebrili mladi deklici lasje. Smrti ni bilo. Telo je prebolelo, duša otopela. Tujila se je ljudem, skrivala kakor krivdo svojo nesrečo. Z delom si je služila grenak kruh, ona, ki je menila, da ji bo rezala ljubezen belega in rahlega. —

Sedem let je zdaj od tega. Sedem let. Rahlo so vzela ostrino žela žalosti. Še peče in boli rana, vendar ni več obupnega divjanja, vendar se je umiril nož ljubosumnosti, ki ji je rezal prva leta srce. Takrat jo je prijemalo, da bi bila šla v Trst. Da bi počakala njega in njo... Rekla bi, naredila bi —